

Хімічний стан масивів поверхневих вод басейну Дністра у 2020 році

Лабораторія моніторингу вод Західного регіону у межах своїх повноважень забезпечує спостереження за станом поверхневих вод відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви. У басейні Дністра наказом Держводагентства затверджено 54 пункти моніторингу, встановлені на 45 масивах поверхневих вод для визначення їх хімічного стану. За 2020 рік проаналізовано 645 проб поверхневих вод та проведено 32 211 вимірювань вмісту забруднюючих речовин.

Також протягом року лабораторія проводила кризовий моніторинг у басейнах річок Дністер, Дніпро, Дунай, Десна та Південний Буг. У випадках аварійного забруднення вод і ґрунтів з метою з'ясування масштабу забруднення та його наслідків проаналізовано 47 проб та виконано 2253 вимірювання вмісту забруднюючих речовин.

Результатами досліджень в 35 масивах поверхневих вод басейну Дністра виявлено, як мінімум один раз, присутність ряду органічних речовин:

- алахлор, атразин, хлорфенвінфос (суміш цис- і транс- ізомерів), хлорпірифос (хлорпірифос–етил), ДДТ, пара-пара-ДДТ, гексахлорбензол, гексахлорциклогексан (ліндан), гексахлорбутадиєн, ізодрин, симазин, дикофол, квіноксифен, тербутрин, цибутрин, діелдрин, дихлофос, гептахлорепоксид, пентахлорбензол, циперметрин – пестициди, які використовуються в сільському господарстві для боротьби із шкідниками;

- антрацен, флуорантен, нафталін, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г,і,і)перілен, індено(1,2,3-сд)пірен – поліароматичні вуглеводні, які використовуються у синтезі барвників та лікарських речовин;

- тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець), трихлорметан (хлороформ), 1,2-дихлоретан, дихлорметан (хлористий метилен), трихлоретилен, нонилфеноли (4-нонилфенол), бензол, тетрахлоретан, трихлорбензоли – леткі органічні сполуки, що використовуються у фармакології та при виготовленні пестицидів і барвників.

У трьох масивах поверхневих вод на території Івано-Франківської області виявлено перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{max}) – нонилфенолів (4-нонилфенолів), флуорантену, хлорфенвінфосу (суміші цис– і транс– ізомерів). У 6 масивах поверхневих вод на території Івано-Франківської області виявлено перевищення середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості ЕНЯ_{ср} – нонилфенолів (4-нонилфенолів), флуорантену.

У трьох масивах поверхневих вод на території Одеської області виявлено перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{max})– дихлофосу, гептахлорепоксиду та циперметрину. У трьох масивах поверхневих вод на території Одеської області виявлено перевищення середньорічних концентрацій

екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{ср}) – флуорантену, гептахлорепоксиду та циперметрину.

У двох масивах поверхневих вод на території Чернівецької області виявлено перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{мах}) – дихлофосу та циперметрину. У одному масиві поверхневих вод на території Чернівецької області виявлено перевищення середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{ср}) – циперметрину.

У одному масиві поверхневих вод на території Тернопільської області виявлено перевищення середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{ср}) – флуорантену.

У чотирьох масивах поверхневих вод на території Львівської області виявлено перевищення середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості і (ЕНЯ_{ср}) – циперметрину.

Всі проби поверхневих вод досліджено на вміст металів, виявлені концентрації яких порівнювалися до екологічних нормативів якості та норм, встановлених для водойм рибогосподарського призначення (ГДК ОБРВ). У всіх масивах поверхневих вод річкового басейну Дністра виявлено, як мінімум один раз, присутність 8 металів:

- Нікель (Ni)	- Купрум (Cu)
- Ртуть (Hg)	- Хром (Cr)
- Свинець (Pb)	- Цинк (Zn)
- Кадмій (Cd)	- Миш'як (As)

Кадмій виявлено у всіх пунктах моніторингу. У 8 з них зафіксовано перевищення середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{ср}) та перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{мах}), у 3 перевищення тільки ЕНЯ_{мах}.

Перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{мах}) та середньорічних концентрацій екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{ср}) за вмістом кадмію на території Івано-Франківської області виявлено у трьох масивах поверхневих вод, на території Львівської області – у трьох масивах, на території Тернопільської області – у чотирьох масивах поверхневих вод.

Ртуть виявлена у 22 масивах поверхневих вод. Перевищення максимально допустимих екологічних нормативів якості (ЕНЯ_{мах}) зафіксовано у 5 масивах поверхневих вод на території Одеської області.

Перевищення вмісту за нормативами ГДК ОБРВ міді виявлено у 31 масиві поверхневих вод, цинку – у 35, хрому – 32 масивах.

Перевищень ЕНЯ_{мах} та ЕНЯ_{ср} нікелю та свинцю не було виявлено, хоча дані речовини є присутніми у кількох масивах поверхневих вод. Також не виявлено

перевищення ГДК ОБРВ за вмістом миш'яку.

Результатами досліджень встановлено, що найбільше забруднюючих речовин за 2020 рік виявлено у пункті моніторингу, встановленому на р. Кучурган в с. Степанівка – 23 пріоритетні забруднюючі речовини та 4 речовини, специфічні для басейну Дністра. Також понад 20 забруднюючих речовин виявлено у річках – р. Дністер, м. Біляївка; р. Дністер, с. Маяки; р. Ягорлик, с. Артирівка; вдсх. Кучурганське, с. Кучурган. Всі перераховані пункти моніторингу знаходяться на території Одеської області.

Також результатами досліджень встановлено, що найменша кількість забруднюючих речовин – 5 пріоритетних забруднюючих речовин та 4 речовини, специфічні для басейну Дністра – за рік виявлено у пунктах моніторингу: р. Лімниця; с. Осмолода, р. Свіча, с. Княжолуки; р. Луг, м. Ходорів та р. Славська, с. Славське.

Загальним аналізом лабораторних досліджень встановлено, що у 27 масивах поверхневих вод басейну Дністра вміст забруднюючих речовин не перевищує екологічних нормативів якості і масиви відповідають I класу хімічного стану – «доброму». У 18 масивах поверхневих вод визначено II клас хімічного стану – «недосягнення доброго».